

Hjørring Kommune

Miljøgodkendelse af fjerkræbruget på Hedegårdsvej 34, 9760 Vrå

– udvidelse fra 152 DE til 167 DE.

§ 11

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

Dato for gyldighed

14. december 2011

Teknik og Miljø
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1. Miljøgodkendelsens omfang	3
Resumé	3
Offentlighed.....	3
Klagevejledning m.v.	4
Gyldighed	4
Meddelelsespligt	4
Revurdering af miljøgodkendelsen	5
Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger	5
2. Husdyrholdet og produktionsforhold	5
Husdyrholdet og staldanlæg.....	5
Fodring	7
3. Øvrige produktionsforhold	8
Øvrige produktionsforhold	8
Driftsforstyrrelser eller uheld	8
4. Gødningsproduktion og –håndtering	8
Gødningstyper og mængder	8
Fastgødning inkl. dybstrøelse	9
5. Gener fra husdyrbrugets anlæg	10
Lugt	10
Fluer og skadedyr	11
Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner	11
Transport	12
6. Bedriftens påvirkninger af natur og miljø	12
Ammoniakfordampning og naturområder	12
Udbringningsarealer	14
Vandløb og søer	16
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	17
Fjord og hav	17
Grundvand	18
7. Egenkontrol, management samt alternativer løsninger	18
Management og egenkontrol.....	18
8. Bilag	19
Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger).....	19
Bilag 2. Oversigtskort fra beredskabsplanen.....	22
Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder	23
Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav	23

1. MILJØGODKENDELSENS OMFANG

Resumé

Jørgen Østergaard, Hedegårdsvej 34, 9760 Vrå har ansøgt om en miljøgodkendelse til udvidelse af sin ægproduktion på ejendommen Hedegårdsvej 34, fra 152,5 DE til 167,5 DE. Udvidelsen sker i eksisterende bygninger. I forbindelse med udvidelsen etableres gødningshus i en del af en eksisterende stald og svineproduktionen nedlægges.

Den ansøgte ejendom har CVR nr. 16301809. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse bilag 1, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 22.12.2010

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler¹. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.1.1.*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 2.1.1.*)
- Fodring (*vilkår 2.1.2., 2.1.3. & 2.1.4.*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 3.1.1 & 3.1.2.*)
- Indretning af staldafsnit med gødningsbånd (*vilkår 4.1.2., 4.1.3. & 4.1.4.*)
- Afsætning af dybstrøelse til biogasanlæg (*vilkår 4.1.1.*)
- Direkte udkørsel af dybstrøelse fra stald (*vilkår 4.1.5.*)
- Placering af markstak med komposteret dybstrøelse (*vilkår 4.1.6 & 4.1.7.*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal opbevares: Gødnings- og husdyrindberetning / andre kvitteringer for afsatte dyr.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal opbevares: foderplaner/ foderkontrol / faktura og indlægssedler for indkøbt foder.
- Placering af dybstrøelse i markstak (*vilkår 5.2.3.*)
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Den nævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrapere end vilkårene i denne miljøgodkendelse.

Offentlighed

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 02.11.2011 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansø-

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

ger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger.

Der indkom bemærkning fra Niels Erik Hansen, Hedegårdsvej 25, 9760 Vrå. Han oplyste telefonisk at en del af de viste arealer ikke var forpagtet af ansøger. Bemærkningen gav anledning til at ca. 40 ha udbringningsareal er udtaget af godkendelsen, og at der i stedet afsættes 38 dyreenheder til biogasanlæg GFE-Krogenskær i Brønderslev.

Godkendelsen er rettet i overensstemmelse hermed.

Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. denne miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 11. januar 2012. inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

Gyldighed

Vilkår:

1.1.1. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden for 2/5 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis det maksimalt godkendte produktionsomfang ikke er opnået inden fristens udløb, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke er udnyttet.

Miljøgodkendelsen forventes udnyttet indenfor 5 år fra den endelige miljøgodkendelse foreligger. Udvidelsen foregår i to etaper. Etape I forventes udnyttet indenfor de første 2 år og etape II forventes at være fuldt udnyttet senest om 5 år.

Opdeling i etaper:

Etape I	Planlægning af produktionsudvidelsen, indhentning af tilbud og projektering mv. indretning af gødningshus i stald 1.1.5 Indretning af stald 1.1.3
Etape II	Indretning af stald 1.1.4

Staldafsnit kan ses på situationsplanen side 6.

Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af denne godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår².

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare².

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering². Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 3.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EUdirektivets krav herom.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

2. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

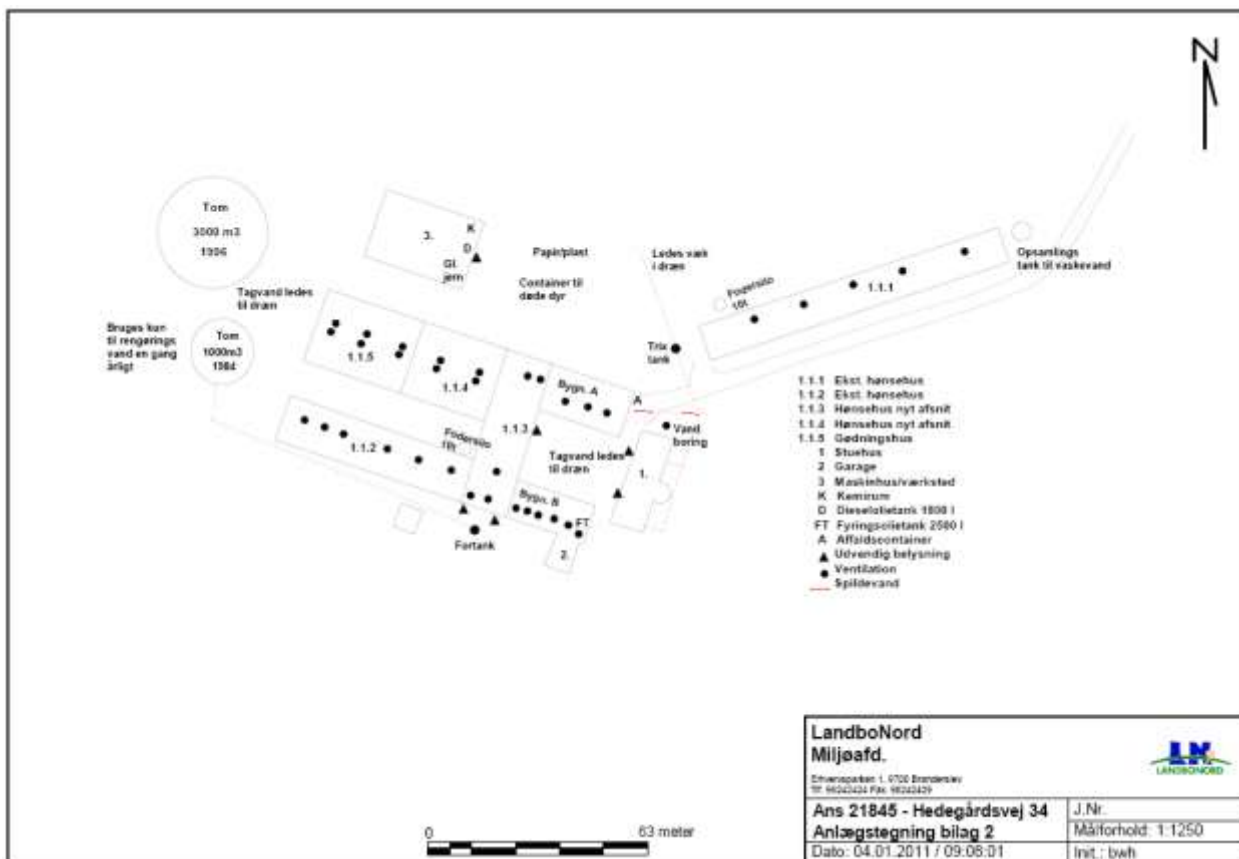
Husdyrholdet og staldanlæg

2.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

---

² jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt/alders grænser	Antal årssdyr	DE	Antal stipladser
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høne	1.1.1		5800	34,94	6700
Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høne	1.1.2		9300	56,02	10800
Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høne	1.1.3		3400	20,48	4000
Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høne	1.1.4		9300	56,02	10800
Dyreenheder i alt				167,46	

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det skal bemærkes, at alle eksisterende staldafsnit indgår i projektet og dermed i den nedenstående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set, for både de eksisterende og nye staldafsnit, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag frem til næste revurdering. I vurderingen er indgået hensyn til de eksisterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Kommunen har beregnet BAT-niveau for produktionen således:

Stald 1.1.1	5.800/100 årshøner x 25,7 kg NH ₃ -N =	1.491 kg ammoniak N/år
Stald 1.1.2	9.300/100 årshøner x 8,95 kg NH ₃ -N =	832 kg ammoniak N/år
Stald 1.1.3	3.400/100 årshøner x 8,95 kg NH ₃ -N =	304 kg ammoniak N/år
Stald 1.1.4	9.300/100 årshøner x 8,95 kg NH ₃ -N =	832 kg ammoniak N/år
I alt		= 3.459 kg ammoniak N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 3.428 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

Fodring

Vilkår:

- 2.1.2. Korrektionsfaktor vedrørende ammoniak må højst være **0,80** beregnet efter følgende formel: $((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. Pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 84,1$.
- 2.1.3. Foderblandinger skal være tilsat fytase i henhold til normer for næringsstoffer, og der skal anvendes optimerede foderblandinger (fasefodring) for at opnå bedste foderudnyttelse
- 2.1.4. Foderblandinger må maksimalt indeholde 0,45% fosfor.

I ansøgningen er der angivet 43,7 kg foder pr. årshøne, 15,1 % protein i foder, 20,2 kg æg pr. årshøne mod beregningssystemets normtal på 44,3 kg foder pr. årshøne, 16,8 % protein i foder, 18,3 kg æg pr. årshøne. For tilvækst pr. årshøne er der anvendt beregningssystemets normtal (2005/2006) på 0,65 g.

Det angivne vilkår betyder, at ansøger kan justere på disse parametre, når blot korrektionsfaktoren ikke er over 0,80. Dette giver ansøger en vis fleksibilitet og sikrer samtidig, at den samlede fordampning af ammoniak fra staldene ikke overstiger det niveau, der er grundlaget for denne miljøgodkendelse.

Korrektionsformlen svarer til gødningsregnskabets type 2 korrektion for planåret 2005/2006, og korrektionsfaktoren skal kunne dokumenteres ved tilsyn.

Vilkår vedrørende indhold af fosfor i foderet er stillet af hensyn til fosfortilførslen til udspretningsarealerne, se under afsnit 7.2.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fodertilsætninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

3. ØVRIGE PRODUKTIONSFORHOLD

Øvrige produktionsforhold

Vilkår

- 3.1.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.
- 3.1.2. Den befæstede plads skal udføres i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for "Udenoms faciliteter, Vaskeplads til landbrugsmaskiner", nr 103.11-03, revideret 14.04.09. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.

I forbindelse med ansøgningen er indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkilder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er i ansøgningen redegjort for hvordan det ansøgte med hensyn til ventilationsforhold og forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT. Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår, og at det ansøgte på de to områder lever op til kravet om BAT.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

I Bilag 2 ses kort over ejendommen med placering af pulverslukkere, nærmeste telefon, brandhænder mm.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

4. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBTERING

Gødningstyper og mængder

Den producerede husdyrgødning på ejendommen er fast gødning og dybstrøelse. Der produceres i alt på ejendommen 660 tons fast gødning og 150 tons dybstrøelse pr. år svarende til 167,46 DE.

Nedenfor ses en oversigt over den samlede produktion, tilførsel og afsætning af DE på ejendommen.

I de følgende afsnit redegøres nærmere for de enkelte gødningstyper og deres håndtering.

Gødningstype	DE
Fast gødning produceret på Hedegårdsvej 34	120,98
Dybstrøelse produceret på Hedegårdsvej 34	46,48
Afsat dybstrøelse til biogasanlæg	38,00
I alt (til udspreddning på ejede og forpagtede arealer)	129,46

Harmonital 1,4 DE/ha

Fastgødning inkl. dybstrøelse

Vilkår:

- 4.1.1. Der skal laves skriftlig aftale med biogasanlæg om årlig modtagelse og dybstrøelse svarende til 38 DE. Aftalen skal indsendes til kommunen senest når produktionen når op på 92 DE
- 4.1.2. Staldafsnit 1.1.2 og 1.1.4 skal indrettes med gødningsbånd
- 4.1.3. Gødningsbånd skal tømmes mindst 3 gange ugentligt med et interval på 2 dage.
- 4.1.4. Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.
- 4.1.5. Andelen af dybstrøelse, som udspreddes på marken direkte fra stald skal være minimum 45%. Dette skal kunne dokumenteres på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 4.1.6. Markstakke med komposteret dybstrøelse må ikke være placeret nærmere end 100 meter fra nabobeboelse.
- 4.1.7. Markstakke med komposteret dybstrøelse må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før dybstrøelse igen må placeres på samme sted. I tilfælde af etablering af dybstrøelse i markstak skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Ansøger oplyser, at andelen af dybstrøelse, der udspreddes/afsættes direkte fra stald er 45 %. Da dette er en afvigelse fra normen (som er 5 %) skal det kunne dokumenteres på tilsynsmyndighedens forlangende.

I ansøgningen er det forudsat at gødningsbånd tømmes 3 gange ugentligt, hvilket ifølge teknologiblod om hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns medfører en ammoniakreduktion fra staldanlægget på 36% i forhold til ugentlig udmugning. Denne forudsætning er fastholdt ved vilkår 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3

Husdyrgødning opbevares i gødningshus indtil udspreddning på mark. En del af husdyrgødningen (dybstrøelse) udbringes direkte fra stald. Der er derudover opbevaring i markstak i henhold til gældende regler.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet i nyt gødningshus på 1.500 m³, hvilket svarer til 27 måneders opbevaring. Kommunen vurderer på den baggrund opbevaringskapaciteten som tilstrækkelig.

Der foretages ikke behandling (separation, beluftning, biologisk behandling, forsuring, kompostering eller lign.) af husdyrgødningen på anlægget.

Al husdyrgødning udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gødning nedpløjes max. 6 timer efter udbringningen på sort jord.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skråner, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

For så vidt angår BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er Hjørring Kommune enig i Miljøstyrelsens opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen, er BAT.

5. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

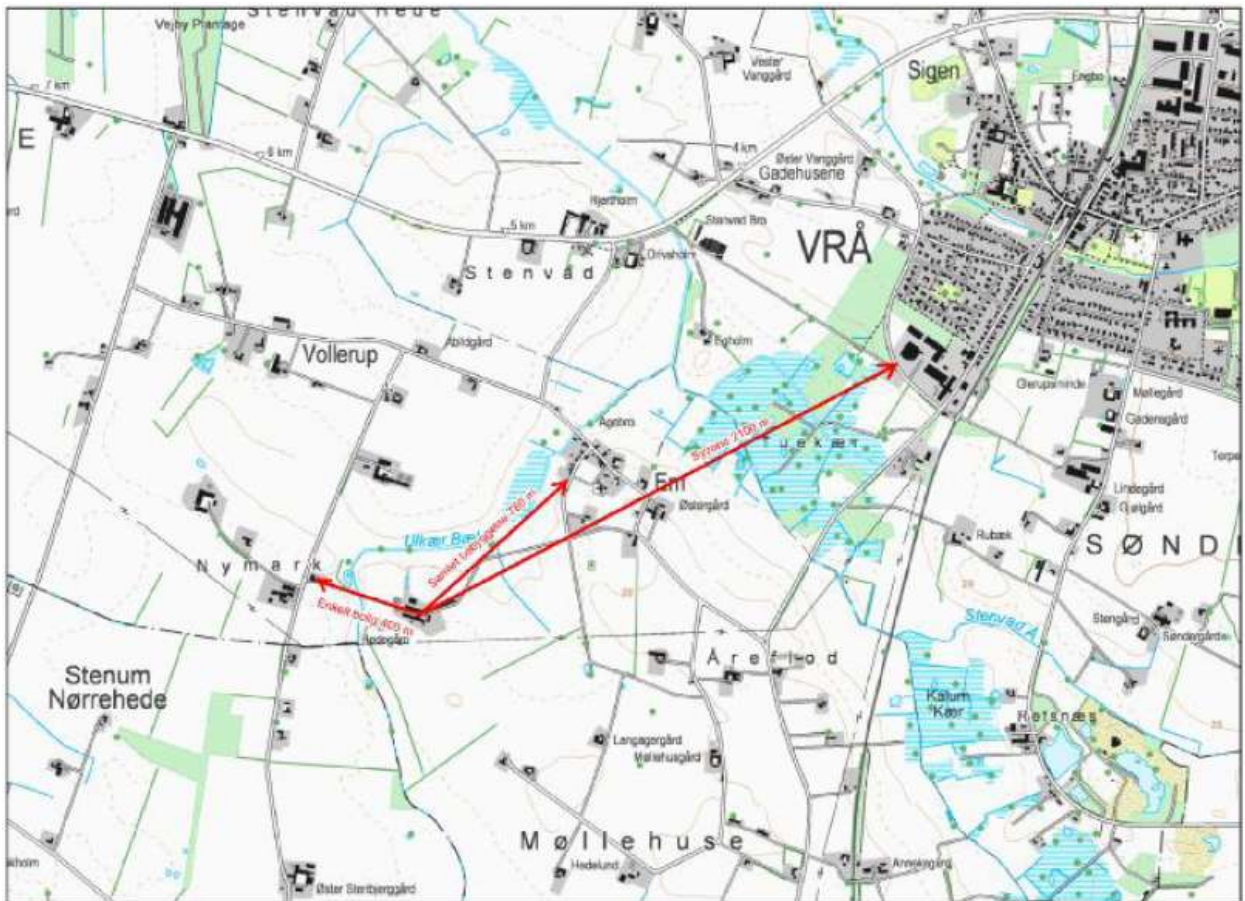
Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	659	2100
Samlet bebyggelse	499	780
Enkelt bolig	236	400

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Fluer og skadedyr

Skadedyr bekæmpes generelt i henhold til Statens Skadedyrsbekæmpelse samt kommunens anvisninger. Rotter og øvrige skadedyr bekæmpes i samarbejde med kommunen. Der er ikke flueproblemer i staldene.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.). Det vurderes, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner

Støjklender på ejendommen er ventilationsanlæg, højtryksrenser, foderanlæg, den daglige brug af traktorer samt transporter til og fra ejendommen. Indblæsning af foder kan ligeledes give anledning til støj. Stationære støjklender er placeret inde i bygningerne.

Foderanlæg og ventilationsanlæg har kontinuerlig drift alle døgnets timer. Brugen af traktorer i det daglige vil normalt begrænse sig til dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt markarbejde ud over dette. Transporter på ejendommen samt til og fra ejendommen vil i nogen grad være sæsonbestemt i forbindelse med forårsarbejdet samt efterårets høstarbejde i marken. Der henvises til bilag 3 for yderligere oplysninger vedr. støjklender.

De væsentligste støvklender på ejendommen er håndtering af halm til strøelse samt håndtering af foder.

Udendørsbelysning er vist på anlægstegningen i afsnit 2. Der er ikke vinduer eller lysplader i produktionsdelen som derfor ikke kan give lysgener.

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støj- og støvgener samt belysningen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter.

Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Den interne transport på ejendommen er indrettet, så den giver minimum af gene for naboer. Hovedparten af arealerne ligger tæt på ejendommen og der er begrænset transport af offentlige veje. Der er ingen transport nær bymæssig bebyggelse. Transporter med husdyrgødning og transport med markafgrøder er sæsonbetonet, medens øvrig transport med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året.

Kommunen vurderer, at omfanget af kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. Antallet af transporter fremgår af bilag 1.

6. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 15% for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning³. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven⁴. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller leve- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt⁵. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁶.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg⁷.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 4.519 kg N/år i nudrift og 3.428 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således et fald i fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 1.091 kg N/år.

I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder, eller arealer beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug men flere små overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i 3 udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til -0,5 til -0,1 kg N/ha per år.

³ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁴ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

⁵ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁶ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

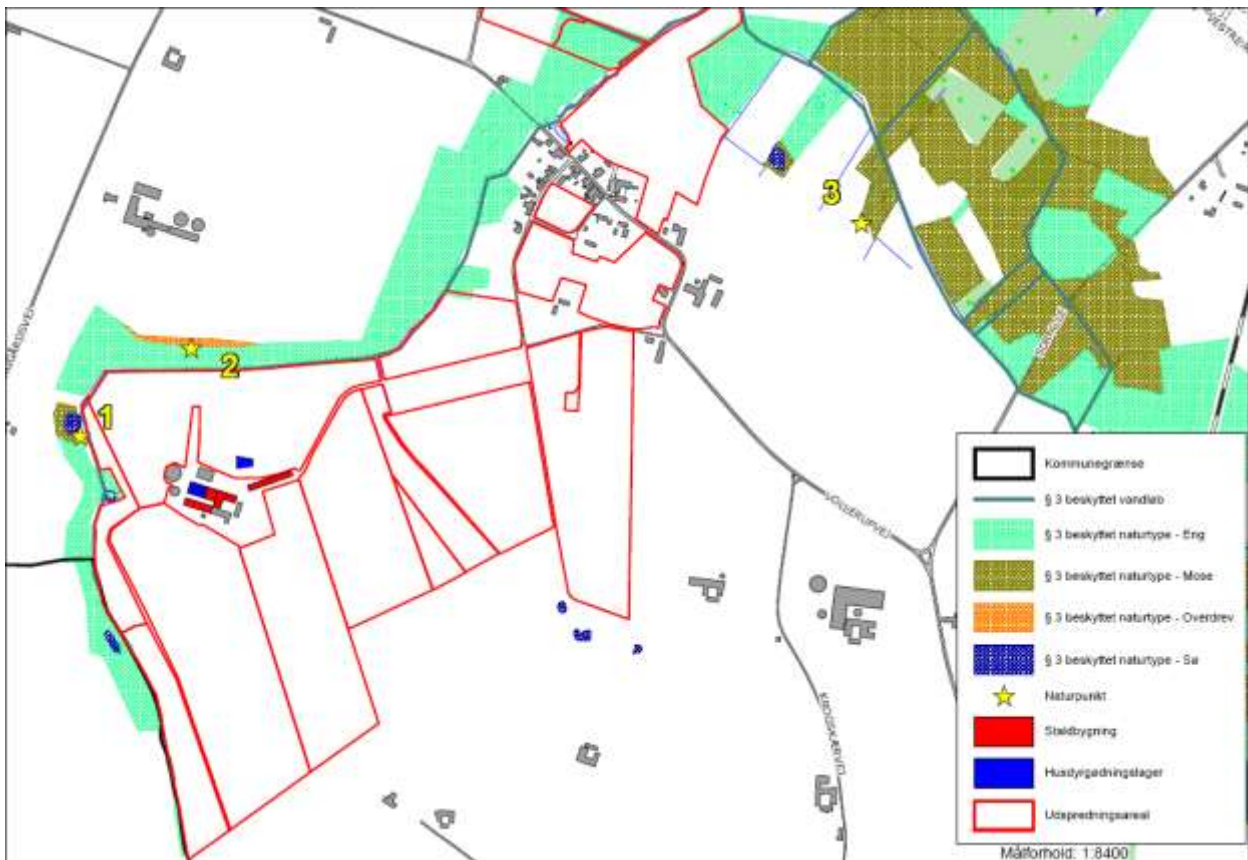
⁷ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

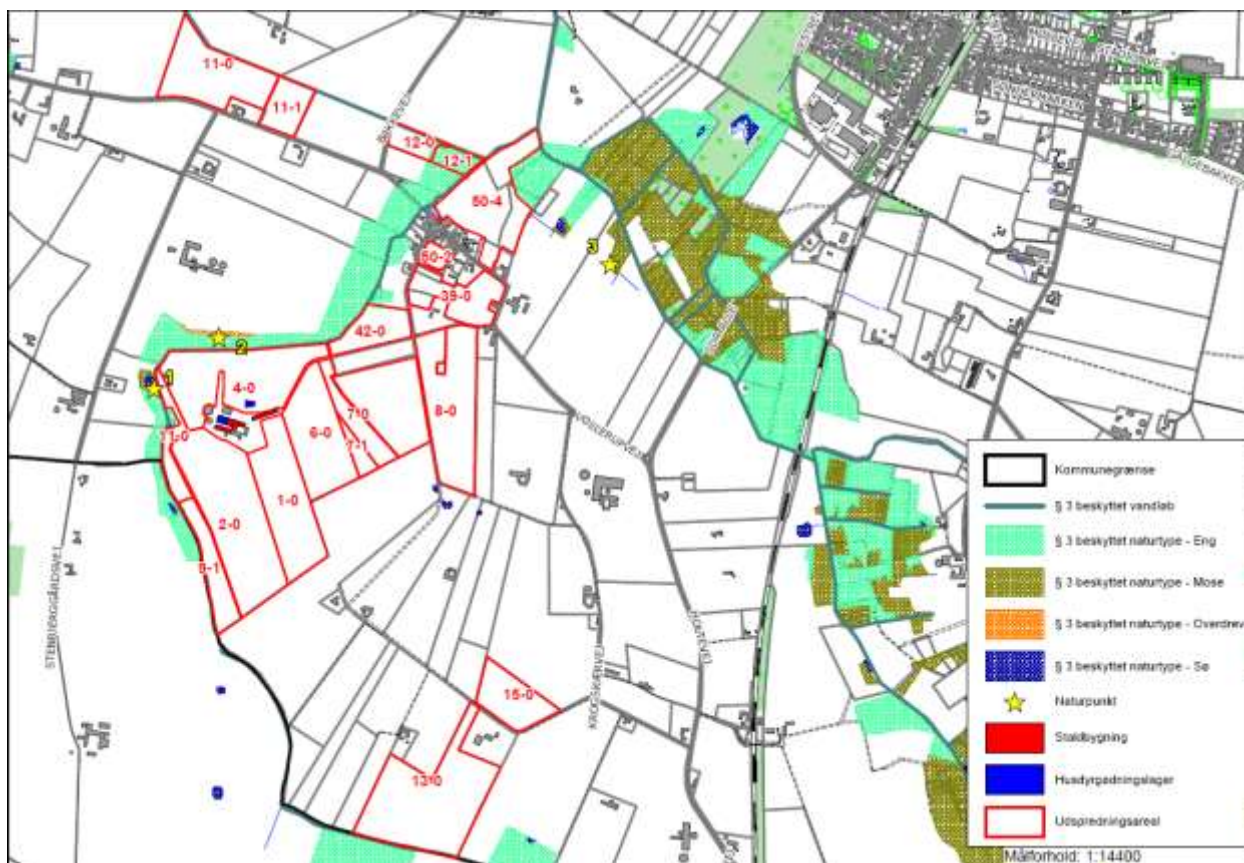
Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3. Der er i denne vurdering medtaget en kumulativ effekt, idet der inden for en radius på 1.000 m fra bedriften er registreret to andre ejendomme med mere end 75 DE
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringningsarealer.

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (gul stjerne).

Figur 2. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til § 3 beskyttet natur.

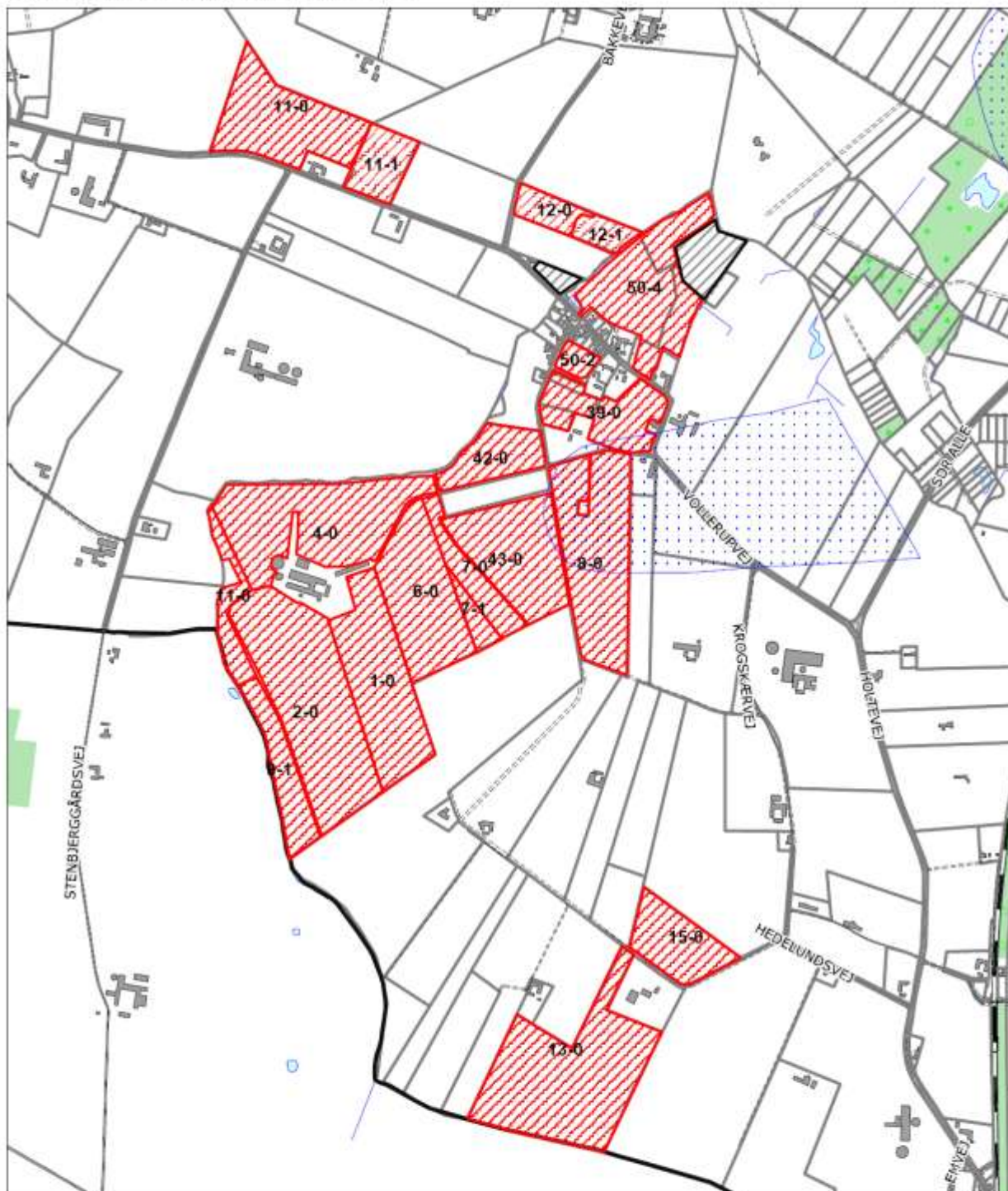
Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i Bilag 3.

Udbringningsarealer

Til ejendommen hører 92,69 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer. Arealerne modtager husdyrgødning med 1,4 DE/ha. Nedenstående oversigt viser hvor mange ha, der er placeret i følsomme områder.

	I alt, ha	I Nitratfølsomme indvindingsområde	I indsatsplan område	I nitratklasse	I fosforklasse	
Ejet og forpagtede arealer	92,69	5,9	0	0	0	

Udbringningsarealer til Hedegårdsvej 34

- Ejet eller forpagtet udbringningsareal med marknummer
- Ikke udbringningsareal
- Nitratfølsomt indvindingsområde

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning af fast husdyrgødning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gødningen er i kontakt med luften. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gødningen hurtigt kommer ned i jorden.

I forbindelse med serien af gennemførte vandmiljøplaner samt ammoniakhandlingsplanen er en stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniaktabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af fast gødning og dybstrøelse gælder således, at gødningen skal være nedbragt senest 6 timer efter udbringning. Dette virkemiddel er også nævnt i BREFdokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003 som et element, der kan indgå i vurderingen af BAT.

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen som i vejledningen konkluderer, at gældende lovregulering vedrørende udbringning af husdyrgødning fra fjerkræ er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken. Der er derfor ikke grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødning.

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov. Ved en fortsat op-hobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges. Miljøstyrelsen har i en vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) fastlagt emissionsgrænseværdier for fosfor fra husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg.

Ved udbringning af husdyrgødning med 1,4 DE/ha er der krav om maksimalt 36,5 kg fosfor pr. ha. IT-ansøgningssystemet har udregnet at der i ansøgt drift tilføres 35,4 kg P/ha/år.

Vandløb og søer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen⁸ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skrånere mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven⁹ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånende udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har konstateret, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skrånere mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

⁸ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

⁹ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV og II må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Der er ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen eller udbringningsarealerne, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport nr. 635 (DMU), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde følgende arter:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus*, samt Odder *Lutra lutra*, findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løgfrø *Pelobates fuscus*, Strandtudse *Bufo calamita* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres ynglesteder og fødesøgningsområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben.

Konsekvensvurdering

Nærmeste registrerede forekomst af kvælstoffølsomme bilag IV - arter ligger mere end 11 km fra husdyrbruget. Det er derfor ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning. Bedriftens andel af den luftbåren ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal, og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konklusion

Kommunen vurderer, at udvidelse af husdyrbruget har en neutral effekt for de nævnte bilag IV arter.

Fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinier og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 4. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på det marine miljø i Skagerrak som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

Grundvand

Arealer i nitratfølsomt indvindingsområde

5,9 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Der er ikke foretaget zonerings af området. Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om, at udvaskningen fra udbringningsarealer i sådanne områder ikke må øges fra nudrift til ansøgt produktion, hvis den i eftersituationen er over 50 mg nitrat/liter.

Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningsssystem viser, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen er på 61 mg nitrat pr. liter i eftersituationen. Der sker ikke nogen merudvaskning fra nudrift til ansøgt produktion, og lovens krav er dermed opfyldt.

7. EGENKONTROL, MANAGEMENT SAMT ALTERNATIVER LØSNINGER

Management og egenkontrol

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for management og egenkontrol. Ansøgers egen redegørelse er gengivet i *kursiv*.

Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres

Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen der offentliggøres omkring 1.april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år).

Der er tilknyttet fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov.

Æg leveres til Henriettelund som kommer på kontrolbesøg på ejendommen.

Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.

Der er lavet beredskabsplan således at evt. uheld kan stoppes og konsekvensen for det omgivende miljø begrænses mest muligt (se bilag 4).

Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.

Der føres sprøjtejournal, medicinjournal og logbog for gylletanke.

Gylletanke bliver kontrolleret hvert 10. år af autoriseret kontrollant.

Staldafsnittene er tilkøbet alarmanlæg.

Ved påfyldning af marksprøjte sikres at der ikke sker overløb.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld. Miljøstyrelsen har ikke opstillet egentlige branchespecifikke krav til management i forbindelse med fastlæggelsen af de vejledende BAT-standardvilkår, da management vil afhænge af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom.

Det vurderes at ansøgning i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT

8. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Nummer: 9898 2277
Navn: Jørgen Østergaard
Adresse: Hedegårdsvej 34
Postnr. By: 9760 Vrå

Bilag -	Ansøgningsnr. 21845	Dato 02.12.2010
Energi- og ressourceforbrug		
Oplysninger om ejendommen Hedegårdsvej 34		

A. Spildevand				
Spildevandstype	Årlig mængde, ca. m ³		Opsamling / bortskaffelse	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Sanitært spildevand (drift)	0	0	Trixtank/udledning	Trixtank/udledning
Tagvand fra stalde	2300	2300	ledes i dræn	ledes i dræn
Bemærkninger:				

B. Forbrug af råvarer, energi og vand			
Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (tanktype, bygning, indretning)
Dieselolie til traktorer m.v.	8500 l	8500 l	
Fyringsolie	9500 l	9500 l	
Smøreolie	100 l	100 l	i værksted
Kunstgødning	Forbrug reguleres i h.t. kvælstofkvote		ingen lager
Indkøbt foder 110 g / høne/ dag	714 t	1300 t	se bilag 2
Pesticider	Forbrug registreres i sprøjtejournal		I aflåst kemi rum
Elforbrug til lys, opvarmning m.v.	64.000 kwh	67.000 kwh	
Drikkevand og vaskkevand (drift)	egen vandboring	egen vandboring	
Andet			
Bemærkninger:			

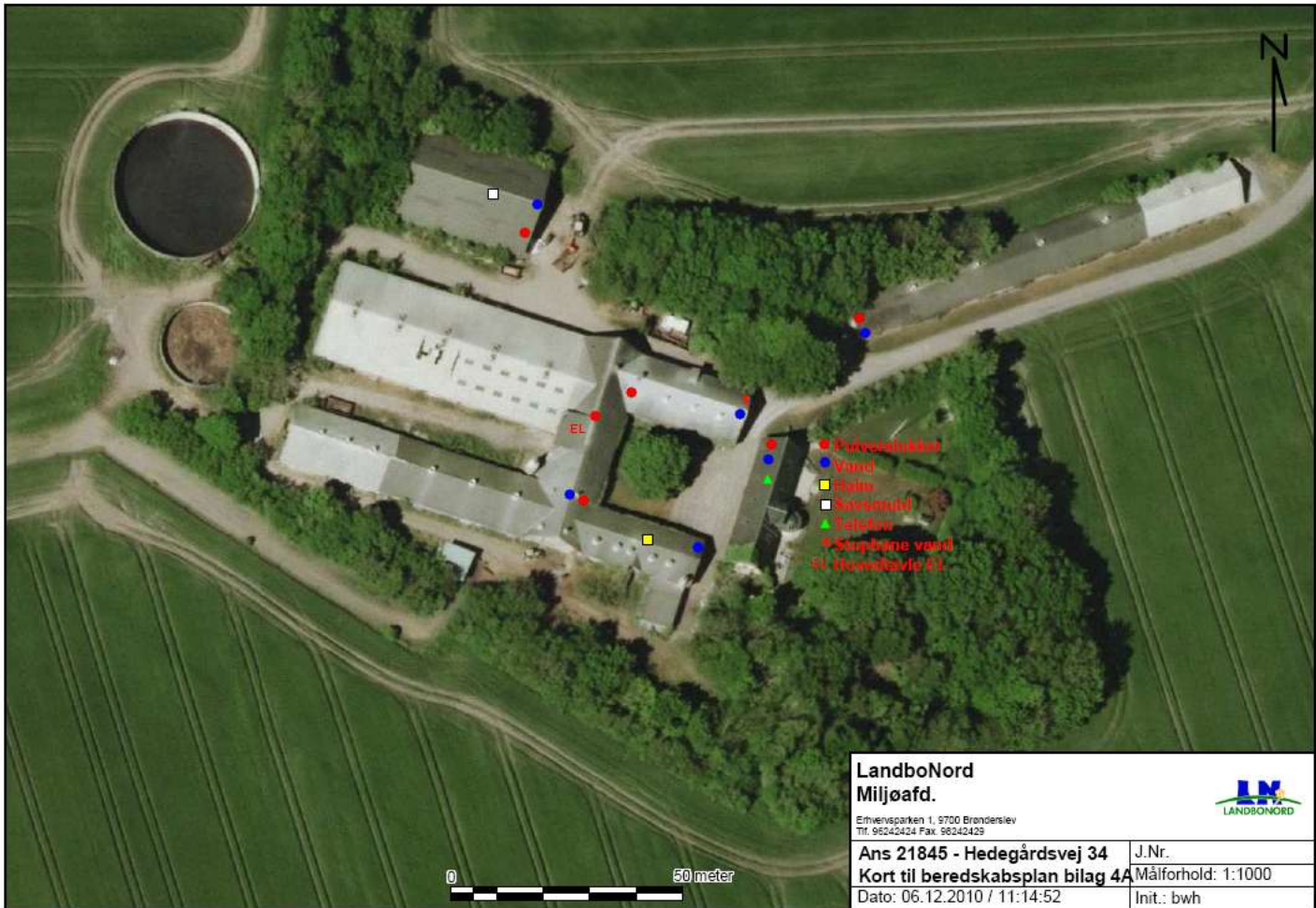
C. Transport til og fra ejendommen						
	Antal/mængde pr. år		Kapacitet pr. transport		Antal transporter pr. år	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Køb af hønniker	17.600	32.400			2	3
Salg af æg 280 æg/ år / hø- ne	4,9 mill. æg	9 mill. æg			1x om ugen	1x om ugen
Døde dyr	1 stk con- tainer 208 l	1 stk con- tainer 208 l			hver 3. uge	hver 3. uge
Indkøbt foder	714 t	1.300 t	17-18 t	20 t	40-42	52
Dybstrøelse	400 t	800 t	10 t	10 t	40	80
Gylle	1.313 t	-	20 t	-	66	-
Halm fra mark	200 - 500 små baller (4kg)	200 - 500 små baller (4kg)	120 stk	120 stk	2-5	2-5
Dieselolie	8500 l	8500 l	1800 l	1800 l	5	5
Fyringsolie	9500 l	9500 l	2500 l	2500 l	4	4
Andet						
Bemærkninger:						

D. Affald		
	Opbevaring	Bortskaffelse
Dagrenovation	container, se bilag 2	Kommunal ordning
Døde dyr	se bilag 2	DAKA
Landbrugsplast	se bilag 2	Genbrugsplads
Papir/nylonsække	se bilag 2	Genbrugsplads
Emballage fra sprøjtemid- ler	container	Kommunal ordning
Rester af sprøjtemidler	kemi rum	Modtage station
Spildolie	Værksted	Genbrugsplads
Oliefiltre	Værksted	Genbrugsplads
Akkumulatorer	Værksted	Genbrugsplads/produktthandler
Dæk		serviceværksted
Jern/metal	værksted	Produktthandler
Lysstofrør	værksted	Genbrugsplads
Elektronisk affald		Genbrugsplads
Andet		
Bemærkninger:		

E. Støjkloder			
Type	Driftsperiode	Tiltag til begræns- ning af støj	Placering

Ventilation	døgndrift		indendørs
Foderanlæg	6 x 10 min dagligt		indendørs
Kompressor	efter behov		maskinhus
Højtryksrensere	vask af stald en gang årligt		indendørs

Bilag 2. Oversigtskort fra beredskabsplanen

Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder**Bilag****Naturudtalelse vedr. ansøgning om udvidelse (§ 11)****Hedegårdsvej 34****Vrå****Retsgrundlag**

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning¹⁰. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven¹¹. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller leve- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt¹². Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne¹³.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg¹⁴.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 4.519 kg N/år i nudrift og 3.428 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således et fald i fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 1.091 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Der er registreret to andre ejendomme med dyrehold større end 75 DE indenfor 1000 meter af udvidelsen. Kommunen vurderer, at der er en kumulativ effekt med hensyn til ammoniakbelastning i forhold til naturpunkt 1 og 2.

Natura 2000**Screening**

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Store Vildmose (EF-habitatområde 12), der ligger omkring 10 km syd for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Store Vildmose, der ligger omkring 9 km syd for udbringningsarealerne.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Konsekvensvurdering

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævn-

¹⁰ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹¹ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

¹² Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

¹³ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁴ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

te område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konklusion

Kommunen vurderer, at udvidelsen har en neutral effekt på Natura 2000 området, der ikke vil påvirke områdets naturtyper og arter i at opnå gunstig bevaringsstatus.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV og II må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Der er ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen eller udbringningsarealerne, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport nr. 635 (DMU), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde følgende arter:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus*, samt Odder *Lutra lutra*, findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løgrfrø *Pelobates fuscus*, Strandtudse *Bufo calamita* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres ynglesteder og fødesøgningsområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben.

Konsekvensvurdering

Nærmeste registrerede forekomst af kvælstoffølsomme bilag IV - arter ligger mere end 11 km fra husdyrbruget. Det er derfor ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal, og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konklusion

Kommunen vurderer, at udvidelse af husdyrbruget har en neutral effekt for de nævnte bilag IV arter.

Arter på Den danske rødliste

Den danske rødliste er en fortegnelse over naturligt forekommende arter i Danmark, som er truet af udryddelse. Hvis en art er listet som CR (*critically endangered/kritisk truet*), EN (*endangered/truet*), VU (*vulnerable/sårbar*) eller NT (*near threatened/næsten truet*) er arten truet i større eller mindre grad. Rødlistesystemet er et værktøj, som kan benyttes til at vurdere biodiversitetens status og udvikling. Samtidig opfylder den de internationale forpligtelser Danmark har i henhold til Biodiversitetskonventionen.

Der er ikke registreret arter omfattet af Den danske rødliste i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af nævnte lister kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af dmu.dk (Den danske rødliste), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for hare *Lepus europaeus* (VU) og odder *Lutra lutra* (VU).

Kommunen vurderer, at udvidelse af bedriften har en neutral effekt for de nævnte liste arter.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m².

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af udvalgte § 3 naturtyper¹⁵. Disse områder er beskyttet mod en merbelastning af kvælstof på 0,3 - 0,7 kg N/ha per år afhængigt af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter af ansøgte projekt.

I Hjørring Kommune er arealer beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 tildelt en målsætning efter, hvor værdifulde de er for at kunne opretholde en rig og varieret natur med mulighed for spredning af dyr og planter i Kommunen.

Målsætningssystemet bygger dels på et strukturindeks dels et botanisk indeks. Strukturindekset indeholder en vægtning af parametre som vegetationsstruktur, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Det botaniske artsindeks bygger på en vægtning af den enkelte arts score samt områdets artssammensætning og diversitet. Arterne inddeles i typiske arter, positive og særligt positive arter samt problem arter.

Herudover indgår en række planforhold i et areals målsætning. Det gælder områdets:

- Værdi som regionalt og lokalt naturområde
- Værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr
- Værdi som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter, der er beskyttede efter habitatdirektivet
- Værdi som økologisk forbindelse
- Værdi som kulturmiljø

I nærheden af ejendommen er der registreret overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrev er den mest følsomme naturtype for ammoniakbelastning indenfor bedriftens nærområde (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

En mose på ca. 0,2 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Mosen omkranser en sø, der ligeledes er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Søen fremstår på luftfoto meget uklar og mosearealet fremstår med en del kratpartier.

Arealet ligger i uden for områder udpeget til værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009. Tålegrænsen for moser ligger i intervallet 15 - 25 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det konkrete areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 15,7 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen kan derfor være overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Kommunen vurderer, at der ikke skal stilles skærpede krav til ammoniakbelastningen på arealet, da der ikke er registreret en ammoniakfølsom habitatnaturtype eller levested for fredede, rødlistede arter.

Da der ikke er fundet internationalt beskyttede arter på arealet, vurderes det, at der ikke kan stilles krav til den samlede belastning af arealet.

Ved udvidelsen falder tilførslen af ammoniak fra stald og lager med 0,5 kg N/ha per år (Tabel 1), hvilket Kommunen vurderer, ikke vil føre til en negativ ændring af mosens tilstand.

¹⁵ Jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7

Naturpunkt 2:

Et overdrev på ca. 0,3 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Overdrevet ligger på en sydvendt skråning. På luftfoto fremstår arealet afgræsset med enkelte buske. Nordjyllands Amt besigtigede arealet i april 2006. Amtet beskriver arealet som et hårdt græsset og kvælstofpåvirket overdrev, hvor kvælstofpåvirkningen er den væsentligste negative faktor.

På arealet er der registreret kær-tidsel som den eneste positive art for naturtypen, der er registreret flere almindelige arter og fem problemarter. Naturlstanden vurderes af amtet til moderat.

Arealet ligger i område udpeget til våd økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009. Tålegrænsen for overdrev af denne type ligger i intervallet 10 – 20 kg N/ha/år. Da naturkvaliteten var moderat og der blev registreret en del negative arter på arealet vurderes tålegrænsen at være 17,5 kg N/ha/år. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 15,9 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen er derfor ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Kommunen vurderer, at der ikke skal stilles skærpede krav til ammoniakbelastningen på arealet, da der ikke er registreret en ammoniakfølsom habitatnaturtype eller levested for fredede, rødlistede arter.

Da der ikke er fundet internationalt beskyttede arter på arealet, vurderes det, at der ikke kan stilles krav til den samlede belastning af arealet.

Ved udvidelsen falder tilførslen af ammoniak fra stald og lager med 0,4 kg N/ha per år (Tabel 1), hvilket Kommunen vurderer, ikke vil føre til en negativ ændring af overdrevets tilstand.

Naturpunkt 3:

En mose på ca. 0,8 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Mosen er den del af et større moseområde på 21 ha. Moseområdet fremstår på luftfoto mere eller mindre skovdækket.

Arealet ligger i område udpeget til værdifuldt naturområde i Kommuneplan 2009. Tålegrænsen for moser ligger i intervallet 15 - 25 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det konkrete areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 16,7 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen kan derfor være overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Kommunen vurderer, at der ikke skal stilles skærpede krav til ammoniakbelastningen på arealet, da der ikke er registreret en ammoniakfølsom habitatnaturtype eller levested for fredede, rødlistede arter.

Da der ikke er fundet internationalt beskyttede arter på arealet, vurderes det, at der ikke kan stilles krav til den samlede belastning af arealet.

Ved udvidelsen falder tilførslen af ammoniak fra stald og lager med 0,1 kg N/ha per år (Tabel 1), hvilket Kommunen vurderer, ikke vil føre til en negativ ændring af overdrevets tilstand.

Kommunen vurderer samlet, at merbelastningen fra bedriften har en neutral effekt for de berørte arealer (naturpunk t1-3) (Tabel I).

Udbringingsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzoner rapporten).

Udbringingsarealer i forhold til Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Store Vildmose, der ligger omkring 9 km syd for udbringingsarealerne. I henhold til bufferzoner rapporten, vurderes totalbelastningen selv i værst tænkelige situation at være 0,0 kg N/ha per år i kanten af habitatområdet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager under afsnittet 'Natura 2000'.

Udbringingsarealer i forhold til natur, der indeholder bilag IV-arter

Der er ikke registreret bilag IV arter i nærheden af bedriftens arealer. Nærmeste registrerede levested for arter omfattet af EU-habitatdirektivets bilag IV ligger 9,7 km nordøst fra nærmeste udbringningsareal. I henhold til bufferzonerapporten, vurderes totalbelastningen selv i værst tænkelige situation at være 0,0 kg N/ha per år i kanten af levestedet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager i afsnittet 'Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)'.

Udbringningsarealer i forhold til natur beskyttet efter naturbeskyttelsesloven

Der ligger ingen kvælstoffølsom § 3 beskyttet natur inden for en afstand af 100 m til nærmeste udbringningsareal (Fig. 2). Det er kommunens vurdering, at ammoniakdeposition på § 3 beskyttet natur ikke forøges fra nudrift til ansøgt drift. En eventuel forøgelse vil under alle omstændigheder være mindre end 1 kg N/ha per år¹⁶, der iflg. Miljøstyrelsens vejledning ikke kan medføre en tilstandsændring af et konkret areal beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.

forhold til virkeligheden, således at der ser ud til at være et lille overlap mellem udspretningsareal og beskyttet natur, dette er dog ikke tilfældet.

Det skal bemærkes, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker per 1. januar 2011, skal ske ved nedfældning eller også skal gyllen være forsuret¹⁷.

Kulturrenge (i dette tilfælde mark 12-1) må kun anvendes som udbringningsarealer, hvis de er anvendt som dette inden 1992 og intensiteten for udbringning ikke øges. På mark 9-1 og 11-0 har tidligere været registeret kulturreng, men denne er afregisteret.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁸ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven¹⁹ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånende udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har konstateret, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skråner mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

Forhold i forbindelse til Kommuneplanen

Ejendommen har arealer indenfor områder udpeget som værdifuldt naturområde efter Kommuneplan 2009.

I områder udpeget som værdifuldt naturområde må arealanvendelsen ikke forringe muligheden for at opfylde naturkvaliteten for områdets naturtyper, der er fastlagt efter principperne i kommunens naturplanlægningssystem, jf. retningslinje 2.3.4 i kommuneplan 2009.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

¹⁶ Jf. Bufferzonerapporten, Miljøministeriet 2004

¹⁷ Jf. §§ 24 og 38 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

¹⁸ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

¹⁹ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

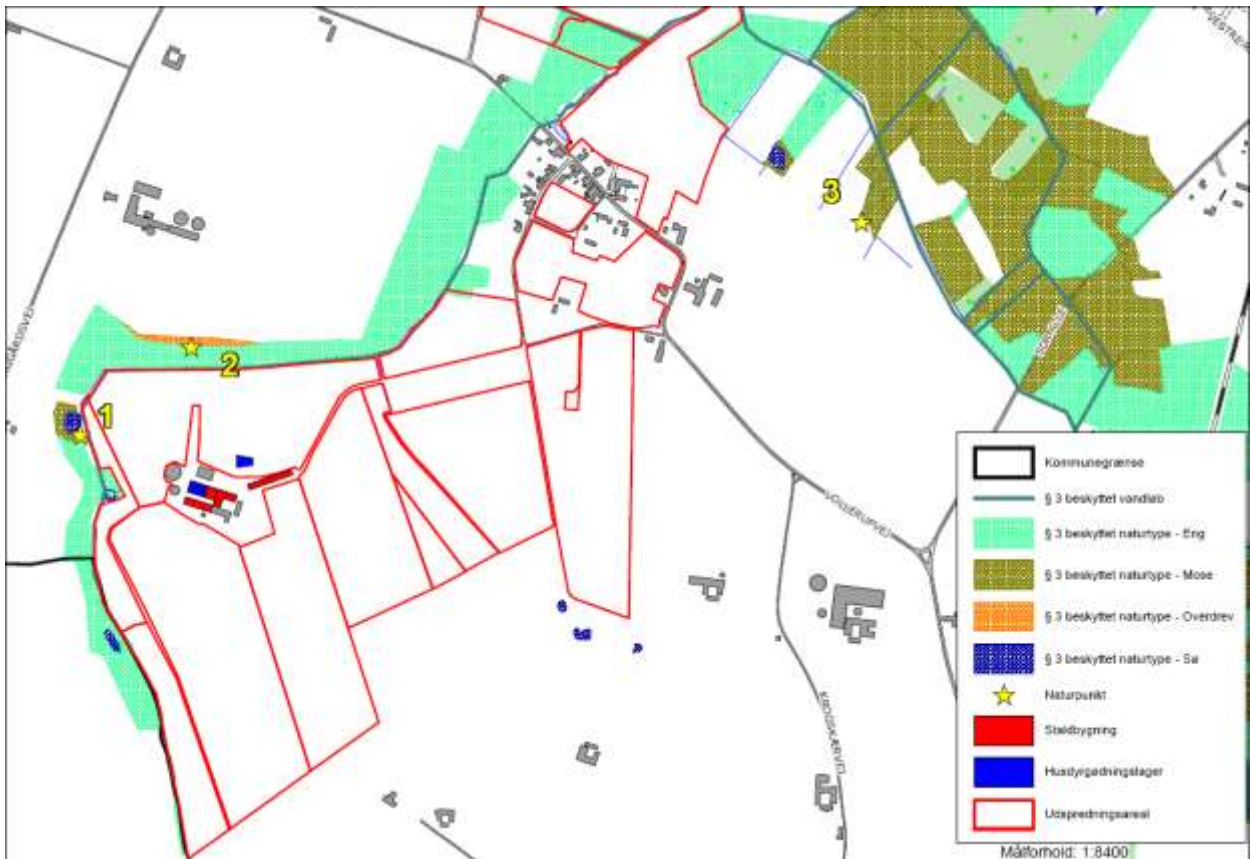
Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg.

Naturpunkt	1	2	3
<i>Naturtype</i>	Mose	Overdrev	Mose
<i>Naturkvalitet</i>	Ej vurderet	Moderat	Ej vurderet
<i>Vurderingsmetode*</i>	-	C	-
<i>Tålegrænse (kg N/ha per år)</i>	-	17,5	-
<i>Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)</i>	15,7	15,9	16,7
<i>Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	- 0,5	- 0,4	- 0,1
<i>Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)</i>	-	1,6	-
<i>Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	1,3	0,9	0,2
<i>Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)</i>	221 - 326	222- 291	1280 – 1398
<i>Omfattet af lov</i>	Naturbeskyttelsesloven		
<i>Besigtigede (dato)</i>	-	10-04-2006	-
<i>Planstatus</i>	-	Våd økologisk forbindelse	Værdifuldt naturområde

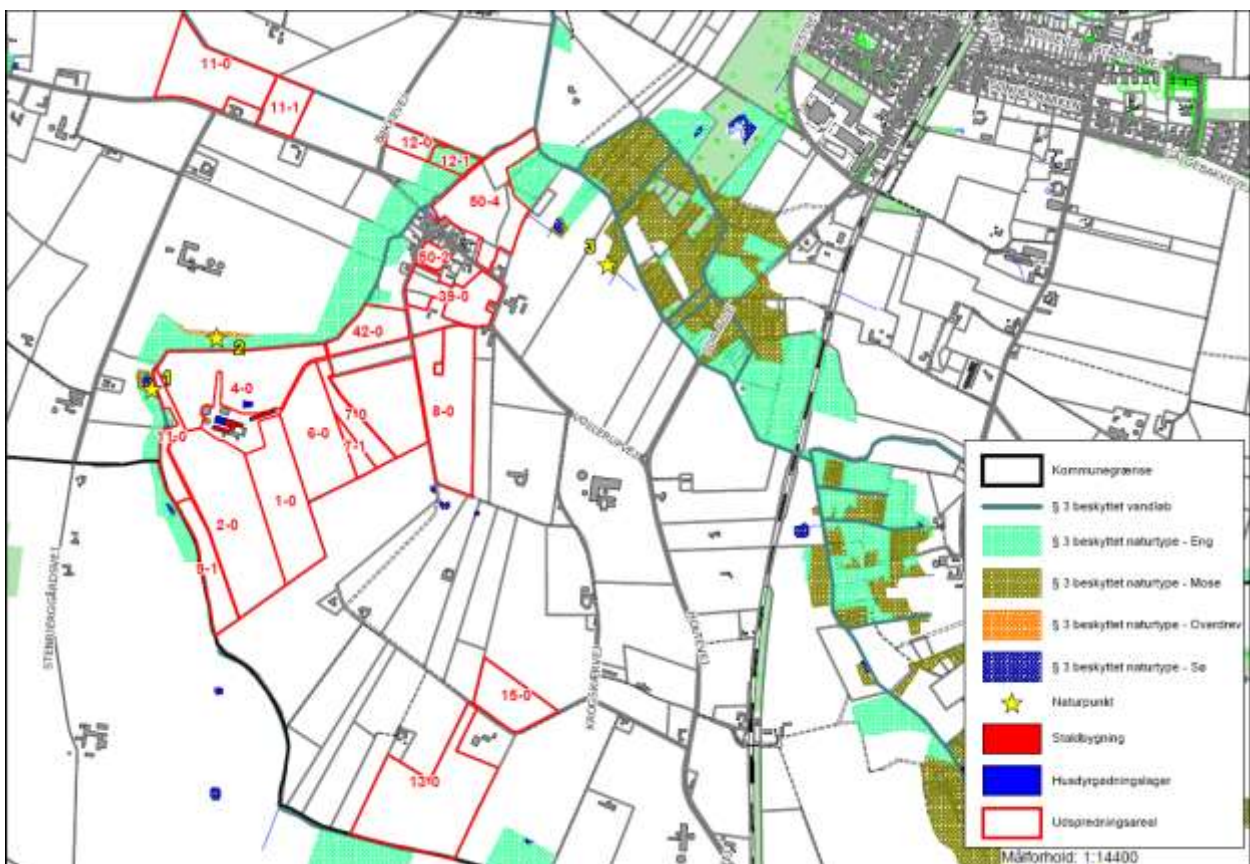
* Vurderingen er lavet ud fra metode C) naturvurdering kontor (på basis af luffotos, tidligere besigtigelser, planstatus)

Table II. Registrerede plantearter for overdrev.

Naturpunkt	2
<i>Positive arter (Moderat følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Kær-tidsel
<i>Alm. typiske arter</i>	Knæbøjlet Rævehale, Alm. hønsetarm, Hundegræs, Lyse-siv, Skræppeslægten, Mælkebøtteslægten
<i>Problemarter</i>	Alm. Fuglegræs, Tusindfryd, Hvid kløver, Horse-tidsel, Lav Ranunkel
<i>Øvrige arter</i>	Roset-springklap, Bladmos

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (gul stjerne).

Figur 2. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til § 3 beskyttet natur.

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Vurdering af påvirkningen på Skagerrak

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har valgt at foretage en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinier og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning. Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Skagerrak er kategoriseret som "sårbart vandområder", men ikke som "meget sårbare vandområder". Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Skagerrak og Skagens Gren, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Skagerrak/Vesterhav". Vandområdet kan efter kommunens vurdering ikke betegnes som et lukket bassin eller et meget lidt eutrofieret område. Det er derfor 5%-grænsen, der er gældende for projektet.

Oplandet har et samlet areal på 127.236 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N/år. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Skagerrak 1.396 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5% jf. ovenfor skal merudvaskningen²⁰ fra et ansøgt projekt udgøre 69,80 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 7.755 ha i et område med reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 53,6 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5% jf. ovenfor skal merudvaskningen fra et ansøgt projekt udgøre ca. 2680 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 33.500 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Skagerrak/Vesterhav" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 81.282 til 80.609.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

---

²⁰ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.